ווייל), (ט) * וְיֵשׁ אוֹמְרִים עַד שְׁתֵּי שָׁעוֹת קֹדֶם חֲצוֹת (תרומת הדשן סימן קכ״א): **ב** ח **יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיָה בְּיָדוֹ חֲמֵצוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל אַחֵר בְּפִקָּדוֹן, (י) יְעַכְּבֶנּוּ עַד שָׁעָה חֲמִישִׁית, וְאִם לֹא בָּא בְּעָלָיו** (ה) (יא) * **יִמְכְּרֶנּוּ * לְאֵינוֹ יְהוּדִי, וְאִם לֹא מְכָרוֹ** (יב) **חַיָּב**

ח שם י״ג (ע״א) בְּעוֹבְדָא דְּיוֹחָנָן חֲקוֹקָאָה.

## בְּאֵר הֵיטֵב

שָׁעוֹת מֻתָּר לֶאֱכֹל עַד תְּחִלַּת שָׁעָה שִׁשִּׁית. וּלְהַיֵּשׁ אוֹמְרִים מֻתָּר לֶאֱכֹל עַד חָמֵשׁ שָׁעוֹת וּמֶחֱצָה. הַסְכָּמַת הָאַחֲרוֹנִים כְּדֵעָה רִאשׁוֹנָה עַד שְׁלִישׁ הַיּוֹם, וְחוֹשְׁבִין מַעֲלוֹת הַשַּׁחַר עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים. וְנִרְאֶה לִי דְּאִם שָׁכַח וְלֹא מָכַר חֲמֵצוֹ יֵשׁ לִסְמֹךְ אַדַּעַת יֵשׁ אוֹמְרִים, וְאִם הוּא יוֹתֵר מִשָּׁעָה עַד חֲצוֹת מֻתָּר לְמָכְרוֹ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): **ב** (ה) **יִמְכְּרֶנּוּ.** נִרְאֶה לִי דְּאִם הוּא דָּבָר שֶׁלֹּא יִמְצָא בְּרֶוַח קוֹנִים בְּשָׁעָה חֲמִישִׁית מֻתָּר לְמָכְרוֹ קֹדֶם לָכֵן. מִיהוּ אִם בְּמָקוֹם דְּיוּכַל לְמָכְרוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁיּוֹדַע שֶׁיַּחֲזִיר

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מֵהָנֵץ הַחַמָּה עַד עֵת הַשְּׁקִיעָה, וְעַד שְׁלִישׁ מִזֶּה הַשִּׁעוּר יִהְיֶה מֻתָּר לֶאֱכֹל חָמֵץ, וְהוּא קֻלָּא בְּעִנְיָנֵנוּ, וְדַעַת הַגְּרָ״א כְּמוֹתָם. וּלְכַתְּחִלָּה טוֹב לְהַחְמִיר כְּדֵעָה רִאשׁוֹנָה: (ט) **וְיֵשׁ אוֹמְרִים עַד שְׁתֵּי שָׁעוֹת וְכוּ׳.** הַיְנוּ שָׁעוֹת בֵּינוֹנִיּוֹת שֶׁכָּל אַחַת אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע בְּמֵעֵת לְעֵת, וְעַל כֵּן אֲפִלּוּ אִם הַיּוֹם אָרֹךְ מֻתָּר לֶאֱכֹל יוֹתֵר מִשְּׁלִישׁ הַיּוֹם, וְהַיְנוּ עַד סוֹף שָׁעָה עֲשִׂירִית מֵחֲצוֹת הַלַּיְלָה, וְכֵן לְעִנְיַן מְכִירַת הֶחָמֵץ מֻתָּר לְדֵעָה זוֹ עַד סוֹף שָׁעָה אַחַת עֶשְׂרֵה. וְכָתְבוּ הַפּוֹסְקִים שֶׁהָעִקָּר כַּדֵּעָה הָרִאשׁוֹנָה, וְאֵין לֶאֱכֹל כִּי אִם עַד שְׁלִישׁ הַיּוֹם, וְכֵן לְעִנְיַן מְכִירַת חָמֵץ שֶׁזְּמַנּוֹ שָׁעָה אַחַת יוֹתֵר חָשְׁבִינַן שָׁעוֹת זְמַנִּיּוֹת, וּמִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד אִם לֹא מָכַר עֲדַיִן וְהַהֶפְסֵד מְרֻבֶּה, (יג) יֵשׁ לִסְמֹךְ אַדֵּעָה אַחֲרוֹנָה וְיֵשׁ לוֹ שְׁהוּת לְמָכְרוֹ עַד שָׁעָה קֹדֶם חֲצוֹת: **ב** (י) **יְעַכְּבֶנּוּ עַד שָׁעָה חֲמִישִׁית.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (יג) בִּתְחִלָּתוֹ, וְלֹא יִמְכְּרֶנּוּ מִקֹּדֶם שֶׁמָּא יָבֹא בְּעָלָיו וְיִקָּחֶנּוּ: (יא) **יִמְכְּרֶנּוּ לְעַכּוּ״ם.** דְּהָוֵי לֵיהּ כְּמֵשִׁיב אֲבֵדָה, דְּהָא אַחַר כָּךְ יֵאָסֵר בַּהֲנָאָה. וְאִם הוּא מִסְתַּפֵּק שֶׁבְּשָׁעָה חֲמִישִׁית אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִמְצָא קוֹנִים כְּלָל, מֻתָּר לְמָכְרוֹ מִקֹּדֶם [כֵּן בֵּאֵר הַמְּקוֹר חַיִּים (חידושים סק״ה) דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ד), וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה לנכרי)]. עוֹד כָּתְבוּ הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, דִּבְמָקוֹם שֶׁיָּכוֹל לְמָכְרוֹ לְעַכּוּ״ם וְיַחֲזִיר לוֹ הָעַכּוּ״ם אַחַר פֶּסַח [כְּמִנְהַג מְכִירַת חָמֵץ שֶׁלָּנוּ], אָסוּר לְמָכְרוֹ מְכִירָה חֲלוּטָה: (יב) **חַיָּב לְבַעֲרוֹ וְכוּ׳.** דַּעַת מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) דְּאִם הָיָה בְּאֶפְשָׁר לוֹ לְמָכְרוֹ (יד) וְנִתְעַצֵּל וְלֹא מְכָרוֹ עַד שֶׁהֻצְרַךְ לְבַעֲרוֹ, חַיָּב לְשַׁלֵּם אַחַר כָּךְ דְּמֵי הַפִּקָּדוֹן לַמַּפְקִיד אַף שֶׁהוּא שׁוֹמֵר חִנָּם, דִּפְשִׁיעָה הוּא, דַּהֲוָה לֵיהּ לְמָכְרוֹ קֹדֶם זְמַן אִסּוּרוֹ. וּבְחֹק יַעֲקֹב (סק״ח) מְחַלֵּק בָּזֶה בֵּין אִם הוּא שׁוֹמֵר חִנָּם אוֹ (טו) שׁוֹמֵר שָׂכָר. (טז) וְרֹב אַחֲרוֹנִים מַסְכִּימִים דְּבֵין שׁוֹמֵר חִנָּם וּבֵין שׁוֹמֵר שָׂכָר פָּטוּר, דְּזֶה לֹא נִכְנָס בִּכְלַל שְׁמִירָה, שֶׁלֹּא קִבֵּל עָלָיו אֶלָּא לִשְׁמֹר אֶת הַחֵפֶץ שֶׁיְּהֵא בִּרְשׁוּת בְּעָלָיו וְשֶׁיַּחֲזִירֶנּוּ לוֹ בִּשְׁלֵמוּת, אֲבָל לֹא קִבֵּל עָלָיו לְמָכְרוֹ, שֶׁהֲרֵי אַדְּרַבָּה בִּמְכִירָה זוֹ מוֹצִיאוֹ מֵרְשׁוּת בְּעָלָיו, וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְמָכְרוֹ אֶלָּא מִטַּעַם מִצְוַת הֲשָׁבַת אֲבֵדָה, וְלֹא מָצִינוּ שֶׁמְּחֻיָּב לְשַׁלֵּם מִי שֶׁאֵינוֹ מֵשִׁיב אֲבֵדָה. מִיהוּ אִם הֶחָמֵץ הוּא מְמֻשְׁכָּן אֶצְלוֹ וְעָבַר שָׁעָה חֲמִישִׁית וְלֹא מְכָרוֹ וְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁהִגִּיעַ זְמַן אִסּוּרוֹ הֻכְרַח לְשָׂרְפוֹ, (יז) **בָּזֶה מִסְתַּבְּרָא** דְּהִפְסִיד חוֹבוֹ (יח) עַל כָּל פָּנִים, וּכְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם, דְּדַעַת כָּל מְמַשְׁכֵּן הוּא בְּוַדַּאי שֶׁכָּל זְמַן שֶׁלֹּא יַחֲזִיר לוֹ הַמַּלְוֶה מַשְׁכּוֹנוֹ לֹא יוּכַל לִתְבֹּעַ מִמֶּנּוּ חוֹבוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן יִהְיֶה הַמַּלְוֶה אָנוּס בַּאֲבֵדַת הַמַּשְׁכּוֹן כְּגוֹן שֶׁיִּגְזְלוּ מִמֶּנּוּ לִסְטִים וְכַיּוֹצֵא בּוֹ מִשְּׁאָר אֳנָסִים, אֲבָל כָּאן שֶׁהָיָה אֶפְשָׁר

## בֵּאוּר הֲלָכָה

**נִקְרָא חָמֵץ שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח,** וְכֵן פָּסַק בְּסֵפֶר בִּנְיַן עוֹלָם (או״ח סי׳ כג) **וּבִתְשׁוּבַת** שׁוֹאֵל וּמֵשִׁיב (מהדורא קמא) חֵלֶק ב׳ סִימָן מ׳. **וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמְּצַדְּדִין דַּאֲפִלּוּ אַחַר שֵׁשׁ נַמִּי בְּדִיעֲבַד אִם מָכַר לֹא נִקְרָא אַחַר כָּךְ חָמֵץ שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח,** מֵאַחַר דִּלְכַמָּה פּוֹסְקִים לֹא עָבַר עַל בַּל יֵרָאֶה עַד הַלַּיְלָה, עַיֵּן בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה תִּנְיָנָא (או״ח) סִימָן ס״ג וּבְשַׁאֲגַת אַרְיֵה סִימָן ע״ט, וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה סִימָן תמ״ח סָעִיף קָטָן ט״ו וּבְנִשְׁמַת אָדָם בְּהִלְכוֹת מְכִירַת חָמֵץ שְׁאֵלָה א׳. **וְהֵיכָא שֶׁהִשְׁלִיךְ אַחַר חֲצוֹת אֶת חֲמֵצוֹ לִרְשׁוּת הָרַבִּים אִם מֻתָּר אַחַר הַפֶּסַח לַחֲזֹר וְלִזְכּוֹת בּוֹ, עַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן תמ״ח בְּשַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה וּבְנִשְׁמַת אָדָם הַנַּ״ל וּבִשְׂדֵי חֶמֶד:**

* **וְיֵשׁ אוֹמְרִים עַד שְׁתֵּי שָׁעוֹת קֹדֶם חֲצוֹת.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ט), **וְהַטַּעַם** כָּתוּב בִּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן דְּסָמְכִינַן אַשִּׁנּוּיָא קַמָּא דִּגְמָרָא דְּאֵין אָדָם טוֹעֶה יוֹתֵר מִשְּׁתֵי שָׁעוֹת, וְאֵלּוּ הַשָּׁעוֹת מִסְּתָמָא הֵם שָׁעוֹת בֵּינוֹנִיּוֹת. **וְלִכְאוֹרָה לְדֵעָה זוֹ יְצֵיר לִפְעָמִים גַּם חֻמְרָא, כְּגוֹן בִּמְדִינוֹת שֶׁהַיָּמִים שֶׁקֹּדֶם פֶּסַח הֵם קְצָרִים מִשֶּׁלָּנוּ לֹא יִהְיֶה מֻתָּר בַּאֲכִילָה שְׁתֵּי שָׁעוֹת קֹדֶם חֲצוֹת, וּלְדֵעָה רִאשׁוֹנָה דְּחָשְׁבִינַן שָׁעוֹת זְמַנִּיּוֹת בְּוַדַּאי מֻתָּר אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ שְׁתֵּי שָׁעוֹת כָּל זְמַן שֶׁהוּא עֲדַיִן בְּמָשֶׁךְ שְׁלִישׁ הַיּוֹם,** וְכֵן מַשְׁמַע בִּנְהַר שָׁלוֹם (סק״ד) וּבְמוֹר וּקְצִיעָה. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֶפְשָׁר לוֹמַר דְּבָזֶה גַּם הַתְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן מוֹדֶה לְהָקֵל שֶׁלֹּא לְהַחְמִיר יוֹתֵר מִדֵּעָה רִאשׁוֹנָה, דִּנְהִי דְּסָמִיךְ אַתֵּרוּצָא קַמָּא דְּאֵין אָדָם טוֹעֶה וְכוּ׳, אֲבָל הֲלֹא יֵשׁ עוֹד אוּקִימְתָּא מִשּׁוּם דְּשָׁעָה רְבִיעִית זְמַן סְעוּדָה לַכֹּל הִיא וְאֵין אָדָם טוֹעֶה בָּהּ, וְהָנֵי אוּקִימְתֵּי לֹא פְּלִיגִי אַהֲדָדֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בִּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן, וְאִם כֵּן אֵין לְאָסְרוֹ בַּאֲכִילָה בְּתוֹךְ שְׁתֵּי שָׁעוֹת מִשּׁוּם דְּאָתֵי לִטְעוֹת עַל יְדֵי זֶה לֶאֱכֹל גַּם אַחַר חֲצוֹת, דַּהֲלֹא עַד שְׁלִישׁ הַיּוֹם זְמַן סְעוּדָה לַכֹּל הִיא, דְּמִסְּתָמָא בִּמְדִינוֹת שֶׁהַיּוֹם קָצָר גַּם כֵּן זְמַן סְעוּדָה עַד שְׁלִישׁ הַיּוֹם, אַף שֶׁנִּמְשָׁךְ בְּתוֹךְ הַשְּׁתֵי שָׁעוֹת שֶׁקֹּדֶם חֲצִי הַיּוֹם, וְאִם כֵּן אֵין אָדָם טוֹעֶה בָּהּ, **וּלְדִינָא בְּלָאו הָכִי אֵין נַפְקָא מִנַּהּ דִּבְאֹפֶן כָּזֶה נוּכַל לִסְמֹךְ אַדֵּעָה רִאשׁוֹנָה לְהָקֵל,** וּבִפְרָט שֶׁהִיא הָעִקָּר לְהַרְבֵּה פּוֹסְקִים:

**ב * יִמְכְּרֶנּוּ וְכוּ׳. וּמִכָּל מָקוֹם הַמַּפְקִיד גַּם כֵּן בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא יִרְאֶה לְמָכְרוֹ לְעַכּוּ״ם, וְלֹא יִסְמֹךְ עַל הַנִּפְקָד, דְּשֶׁמָּא יִשְׁכַּח [אַחֲרוֹנִים]:**

* **לְנָכְרִי.** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) שֶׁכָּתַב דְּאִם הוּא דָּבָר שֶׁלֹּא יִמְצָא בְּרֶוַח קוֹנִים בְּשָׁעָה חֲמִישִׁית מֻתָּר לְמָכְרוֹ קֹדֶם לָכֵן, א] וְאָנוּ לֹא הֶעְתַּקְנוּ כֵן, דְּמַשְׁמַע לִכְאוֹרָה דְּמַחֲשֶׁשׁ שֶׁמָּא יוּזַל מַתִּיר לִמְכֹּר מִקֹּדֶם, וְכֵן פֵּרְשׁוּ אֵיזֶה אַחֲרוֹנִים, וּבֶאֱמֶת זֶה בְּוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמְּקוֹר חַיִּים (ביאורים סק״ד), וְעַל כֵּן הֶעְתַּקְנוּ דִּבְרֵי הַמְּקוֹר חַיִּים דְּדַוְקָא כְּשֶׁחוֹשֵׁשׁ שֶׁלֹּא יִמְצָא קוֹנִים כְּלָל אַחַר כָּךְ, וּבֵאֵר שָׁם שֶׁזֶּהוּ כַּוָּנַת מָגֵן אַבְרָהָם, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁגַּם בָּזֶה נִשְׁאַר בְּצָרִיךְ עִיּוּן, דְּמֵחֹשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן רצ״ב סָעִיף י״ח מוּכָח דַּאֲפִלּוּ בְּאֹפֶן זֶה שֶׁיִּפָּסֵד לְגַמְרֵי לֹא

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

**(יג)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) וְאֵלִיָּה רַבָּה סִימָן תל״א (סק״ד) וְהֵבִיא שֶׁכֵּן גַּם כֵּן דַּעַת נַחֲלַת צְבִי (סק״א), וּדְלֹא כַּטַּ״ז (סק״ג), וְכֵן דַּעַת בַּעַל מוֹר וּקְצִיעָה וְהַגְּרַ״ז (ס״ד) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קכג ס״ג). וְאַף שֶׁהַמָּגֵן אַבְרָהָם נָקַט דְּבָרָיו בְּשָׁכַח, אֶפְשָׁר דְּלָאו דַּוְקָא הוּא, וְכֵן הָאֵלִיָּה רַבָּה וְהַגְּרַ״ז נָקְטוּ בִּסְתָמָא דִּבְדִיעֲבַד נוּכַל לִסְמֹךְ עַל דַּעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְפִי דַּעַת מוֹר וּקְצִיעָה שֶׁנָּקַט לְעִקָּר כְּדֵעָה זוֹ, וְכֵן סָתַמְנוּ בִּפְנִים: **ב (יג)** כֵּן מַשְׁמַע מֵרַשִׁ״י י״ג (ע״א) דִּבּוּר הַמַּתְחִיל הַמְתֵּן, וְכֵן מַשְׁמַע בְּבַעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (הל׳ פסח פ״ב) וּבְהִלְכוֹת רִי״ץ גִּיאוּת (הל׳ פסחים עמ׳ רעא): **(יד)** דְּאִי לֹא מָצָא מָקוֹם לִמְכֹּר פְּשִׁיטָא דְּפָטוּר לְכֻלֵּי עָלְמָא, וּגְדוֹלָה מִזּוֹ כָּתַב בִּנְהַר שָׁלוֹם (סק״ה) לְדַעַת מָגֵן אַבְרָהָם **דְּאִם טָעַן שֶׁכַּחְתִּי לְמָכְרוֹ פָּטוּר,** דְּאָנוּס הוּא כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן ק״ח (ס״ח), **וְכֵן כְּשֶׁטָּעַן סָבוּר הָיִיתִי שֶׁאוּכַל לִסְמֹךְ עַל הַמַּפְקִיד שֶׁבְּוַדַּאי יִמְכְּרֶנּוּ בְּמָקוֹם שֶׁהוּא עַל יְדֵי קִנְיָן,** וּלְכָךְ לֹא מָכַרְתִּי בְּשָׁעָה חֲמִישִׁית, וּכְשֶׁהִגִּיעַ זְמַן אִסּוּרוֹ צִוּוּ לוֹ בֵּית דִּין לְשָׂרְפוֹ מִטַּעַם שֶׁאֵין אָנוּ סוֹמְכִין עַל זֶה שֶׁהַמַּפְקִיד מָכַר בְּמָקוֹם שֶׁהוּא, פָּטוּר, דְּאָנוּס הוּא, דְּלָאו כֻּלֵּי עָלְמָא דִּינֵי גְּמִירִי: **(טו) וְגַם עַל זֶה מְפַקְפֵּק שָׁם, דְּהָוֵי לֵיהּ לְמָכְרוֹ בִּמְקוֹמוֹ,** וְאַף עַל גַּב דְּהַנִּפְקָד לֹא הָיָה יָכוֹל לִסְמֹךְ עַל זֶה וְהָיָה מְחֻיָּב לְבַעֲרוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם, מִכָּל מָקוֹם הָוֵי לֵיהּ לְהוֹדִיעַ בִּכְתָב אוֹ עַל יְדֵי שָׁלִיחַ לְהַנִּפְקָד שֶׁמְּכָרוֹ, וְאִם לֹא מְכָרוֹ וְהוֹדִיעַ לְהַנִּפְקָד אִיהוּ דְּאַפְסִיד אַנַּפְשֵׁיהּ, וַאֲבֵדָה מִדַּעַת הִיא, וְהַנִּפְקָד מְחֻיָּב לְבַעֲרוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲבֹר הַמַּפְקִיד עַל בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא, **אִם לֹא שֶׁהָיָה הַמַּפְקִיד בִּמְדִינַת הַיָּם בְּעִנְיָן שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהוֹדִיעוֹ,** וְאִם כֵּן אַף אִם הָיָה מוֹכְרוֹ בִּמְקוֹמוֹ עַל הַנִּפְקָד לְבַעֲרוֹ, **עַל כֵּן מְחֻיָּב לְמָכְרוֹ, וְחַיָּב בְּשׁוֹמֵר שָׂכָר אִם לֹא מְכָרוֹ: (טז) אֶבֶן** הָעוֹזֵר וּמַטֵּה יְהוּדָה (סק״ה) וְיַד אֵלִיָּהוּ (סי׳ כא) וְהַגְּרַ״ז (ס״ח) וּבֵית מֵאִיר, **עַיֵּן שָׁם** שֶׁהֶאֱרִיכוּ בְּטוּב טַעַם. וְהָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ה) מִסְתַּפֵּק בָּזֶה וְכָתַב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, **וַאֲנִי אוֹמֵר** דְּצָרִיךְ עִיּוּן בְּנִרְקַב הַפִּקָּדוֹן וְלֹא מְכָרוֹ אִם חַיָּב, וְכֵן גַּבֵּי אֲבֵדָה, **וּבְהַגָּהוֹת אֶשֵׁרִ״י** פֶּרֶק הַמַּפְקִיד (ב״מ פ״ג סי׳ יט) **מַשְׁמַע דְּחַיָּב, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהִנֵּה מַה שֶּׁהֵבִיא מִנִּרְקַב** הַפִּקָּדוֹן, הָאַחֲרוֹנִים הַנַּ״ל כָּתְבוּ בְּהֶדְיָא שֶׁפָּטוּר גַּם שָׁם, וּמַה דְּרָצָה לְסַיֵּעַ לְדִין זֶה מֵהַגָּהוֹת אֶשֵׁרִ״י אֵין רְאָיָה, דְּהָתָם לֹא קָאָמַר דְּחַיָּב מִשּׁוּם שֶׁלֹּא מְכָרוֹ, **אֶלָּא מִשּׁוּם** שֶׁלֹּא הוֹדִיעוּ דְּהַפֵּרוֹת מַרְקִיבִין, וּמִסְּתָמָא מַיְירֵי שָׁם בְּאֹפֶן שֶׁהַמַּפְקִיד **לֹא הָיָה לוֹ** לֵידַע שֶׁיֵּרָקְבוּ, וּבְזֶה מִסְתַּבֵּר טַעֲמֵיהּ דְּהוּא בִּכְלַל שְׁמִירָתוֹ שֶׁלֹּא יֹאבַד הַחֵפֶץ **וְיוֹדִיעוֹ** לְבַעַל הַחֵפֶץ [וְאֶפְשָׁר שֶׁגַּם הָאַחֲרוֹנִים הַנַּ״ל מוֹדִים בְּאֹפֶן זֶה], **מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ** אַדְּרַבָּה גַּם הַמַּפְקִיד יוֹדֵעַ שֶׁהִגִּיעַ זְמַן אִסּוּרוֹ, וּמִשּׁוּם שֶׁלֹּא מְכָרוֹ גַּם כֵּן **אֵין לְחַיְּבוֹ,** דְּזֶה לֹא נִכְנָס בִּכְלַל שְׁמִירָה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בִּפְנִים: **(יז)** הַגְּרַ״ז (שם) **מַהָא דְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט** סִימָן ע״ב בְּשַׁ״ךְ סָעִיף קָטָן כ׳, וְאַף שֶׁבְּמַטֵּה יְהוּדָה (שם) דַּעְתּוֹ דְּאַף בָּזֶה **לֹא הִפְסִיד** חוֹבוֹ וְכַנַּ״ל דְּאֵינוֹ עַל זֶה רַק שׁוֹמֵר וּמְכִירַת הֶחָמֵץ לֹא נִכְנָס בִּכְלַל **סוּג הַשְּׁמִירָה** וְכַנַּ״ל, מִכָּל מָקוֹם מִסְתַּבְּרָא יוֹתֵר כְּהַגְּרַ״ז מֵהָא דְּשַׁ״ךְ הַנַּ״ל, וְכֵן נוֹטֶה בְּסֵפֶר בִּגְדֵי יֶשַׁע עַיֵּן שָׁם: **(יח) וְאִם הָיָה הַמַּשְׁכּוֹן שָׁוֶה יוֹתֵר מִכְּדֵי חוֹבוֹ אֵינוֹ מְחֻיָּב הַמַּלְוֶה לְשַׁלֵּם לוֹ מִכִּיסוֹ, דִּלְעִנְיַן הַמּוֹתָר אֵינוֹ אֶלָּא בִּכְלַל שׁוֹמֵר כְּפִקָּדוֹן דְּעָלְמָא, וּכְבָר בַּאַרְנוּ לְעֵיל** (שעה״צ ס״ק יד) **שֶׁזֶּה אֵינוֹ בִּכְלַל פְּשִׁיעָה מַה שֶּׁלֹּא מָכַר, וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ״ז** (שם):

---

**ליקוטי דברי הרב: א]** בשו״ע הרב (ס״ו) העתיק כדברי המג״א דאם לא ימצא קונים בריוח מותר לו למכור קודם לכן [וראה מש״כ בזה בהלכות מציאה ופקדון, ועיין עוד צמח צדק פס״ד סי׳ של״ב אות ד].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

# הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תמג

ט טור בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם בְּמַעֲשֶׂה דְּשִׁפְחָה גּוֹיָה אַחַת וְתוֹסָפוֹת בְּחֻלִּין דַּף ד' (ע"ב ד"ה מותר).

**ט** (ו) [ו] **לְבַעֲרוֹ** (יג) **בִּזְמַן אִסּוּרוֹ** (יד) **אֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ:** **ג** * ט**אִם קָנוּ שׁוּם דָּבָר בְּחָמֵץ** (טו) **אַחַר**

## שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וְסִימָן ס"א שֶׁדָּחָה דִּבְרֵי חָכָם אֶחָד שֶׁרָצָה לוֹמַר הָעֲשֵׂה דְּתַשְׁבִּיתוּ אֵינוֹ אֶלָּא בְּעֶרֶב פֶּסַח וְלֹא בִּשְׁאָר יְמוֹת הַפֶּסַח, דְּהָא אַף אִם בּוֹדֵק בְּתוֹךְ הַפֶּסַח צָרִיךְ לְבָרֵךְ, וְלֹא נִתְקְנָה הַבְּרָכָה עַל מְנִיעַת הָאִסּוּר רַק עַל עֲשִׂיַּת הַמִּצְוָה עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תל"ה (ס"א), וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל סִימָן ת"מ (סק"א) בְּשֵׁם הַשַּׁאֲגַת אַרְיֵה סִימָן פ"ג וְסִימָן פ"ד: **ב** [ו] **לְבַעֲרוֹ.** עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב, וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת חִנּוּךְ בֵּית יְהוּדָה בְּאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁלָּקַח תְּבוּאָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת מִמֶּנָּה מֵאלְצִין בְּלֹא יְדִיעַת הַיִּשְׂרָאֵל, וְאַדְּרַבָּה קֹדֶם שֶׁעָשָׂה שֶׁאֵל אֶת הַיִּשְׂרָאֵל וּמִחָה בּוֹ, וְשׁוּב הַגִּיד לְהַיִּשְׂרָאֵל שֶׁשְּׁרָאָהּ וְכָעַס עָלָיו, וְלָכֵן הָלַךְ הָאֵינוֹ יְהוּדִי וּלְקָחָהּ מִן הַמַּיִם וְיִבְשָׁהּ, אִם הַקַּלְקוּל נִכָּר בַּתְּבוּאָה רַשַּׁאי לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ דְּמֵי הַתְּבוּאָה בְּפִרְעוֹן הָזַקּוֹ, וַאֲפִלּוּ אִם אֵין נִכָּר יֵשׁ לְצַדֵּד בָּזֶה אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ לְפַקְפֵּק בַּדָּבָר עַיֵּן שָׁם. וּמִכָּל מָקוֹם אָסוּר לְשׁוּם יִשְׂרָאֵל לִקְנוֹת הַמֵּאלֵץ מִן הָאֵינוֹ יְהוּדִי, דְּקֹדֶם שֶׁנִּתְקַלְקְלָה אַכַּתִּי בִּרְשׁוּת יִשְׂרָאֵל הָיָה קַיְימָא, וַהֲוָה חָמֵץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת נוֹדָע בִּיהוּדָה (מהדו"ק) חֵלֶק א' (סי' כ) שֶׁכָּתַב בְּגִזְלָן שֶׁאוֹמֵר לַנִּגְזָל הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ אֵין הֶחָמֵץ נֶאֱסָר, וְעַיֵּן בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָא תִּנְיָנָא סִימָן ס"ה וְסִימָן ע"ה שֶׁכָּתַב לְיַשֵּׁב מַה (שֶׁהִקְשָׁה) [שֶׁהִקְשׁוּ] לוֹ עַל זֶה מִכַּמָּה מְקוֹמוֹת, וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת בֵּית אֶפְרַיִם סִימָן ל"ז מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בָּזֶה. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א' סִימָן (מ') [י"ט] בְּאֶחָד שֶׁהִפְקִיד תֵּבָה מְסֻגֶּרֶת בְּלֹא אַחֲרָיוּת, וְהַנִּפְקָד מִשּׁוּם חֲשָׁשׁ שֶׁמָּא יֵשׁ שָׁם חָמֵץ מָכַר בְּעֶרֶב פֶּסַח לְאֵינוֹ יְהוּדִי אוֹתָהּ הַתֵּבָה עִם שְׁאָר הֶחָמֵץ שֶׁלּוֹ, וְנֶאֱבַד הַכֹּל מִפְּשִׁיעַת הָאֵינוֹ יְהוּדִי, וְנִשְׁאַל אִם זֶה הָוֵי פְּשִׁיעָה שֶׁמָּכַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי, וְאִם תִּמְצָא לוֹמַר שֶׁהוּא פְּשִׁיעָה אִם גַּם פְּשִׁיעָה בִּכְלַל הַתְּנַאי שֶׁלֹּא יִתְחַיֵּב בְּאַחֲרָיוּת. וְהַשִּׁיב דְּוַדַּאי הָוֵי פְּשִׁיעָה, שֶׁלֹּא הָיָה עָלָיו חוֹבַת בִּעוּר כֵּיוָן שֶׁאֵין יָדוּעַ אִם יֵשׁ בְּתוֹכוֹ חָמֵץ אִם לֹא אַחְזוֹקֵי בְּחָמֵץ לֹא מַחְזְקִינַן, וּמִכָּל מָקוֹם פָּטוּר מֵחֲמַת הַתְּנַאי, וְגַם פְּשִׁיעָה בִּכְלָל וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן ע"ב (ס"ז) וּבְסִימָן ש"ה (ס"ד), וְאַף שֶׁבִּתְשׁוּבַת הַב"ח סִימָן קל"ח וּמַהֲרִי"ט חֵלֶק חֹשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן קי"ו חוֹלְקִים, אֵין נִרְאֶה לִדְחוֹת דִּבְרֵי מַהֲרַ"מ מֵרוֹטְנְבּוּרְג (הובא במרדכי ב"מ פ"ו סי' שסא) עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת שַׁעַר אֶפְרַיִם סִימָן (ק"ח) [כ"ח] בִּרְאוּבֵן שֶׁתָּבַע לְשֻׁתָּפוֹ שֶׁפָּשַׁע וְלֹא מָכַר הֶחָמֵץ בְּעֶרֶב פֶּסַח, וְהוּא טוֹעֵן שֶׁכַּחְתִּי, וְהָרַב מַהֲרַ"ל בֶּן הַמַּחְבֵּר הָאֲרִיךְ אִם טַעֲנַת שֶׁכַּחְתִּי פְּשִׁיעָה הוּא וַאֲפִלּוּ אִם לֹא הָיָה שׁוֹמֵר שָׂכָר הָיָה חַיָּב, אַךְ דְּמַשְׁמַע מִשְּׁאֵלָה שֶׁחָמֵץ שֶׁל רְאוּבֵן לְבַד הָיָה וְהִפְקִיד אֵצֶל שֻׁתָּפוֹ, וְהָוֵי לֵיהּ פְּשִׁיעָה בִּבְעָלִים דְּפָטוּר עַיֵּן שָׁם. וְלֹא יָדַעְתִּי לָמָּה כָּתַב זֶה, דַּאֲפִלּוּ אִם הָיוּ שֻׁתָּפִים בְּחָמֵץ זֶה יֵשׁ לְפָטְרוֹ מִשּׁוּם פְּשִׁיעָה בִּבְעָלִים, כַּמְבֹאָר בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט (סי' קעו ס"ח) כְּשֶׁשְּׁנֵיהֶם מִתְעַסְּקִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְהַשֵּׁ"ךְ סִימָן שס"ג (סק"ז) שֶׁחוֹלֵק עַל רַשַּׁ"ל (יש"ש ב"ק פ"ט סי' כ) וּסְבִירָא לֵיהּ דְּשׁוֹמֵר כְּמוֹ גַּזְלָן וּמָצֵי אָמַר הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ

## בְּאֵר הַיֵּטֵב

לוֹ אַחַר הַפֶּסַח אָסוּר לְמָכְרוֹ מְכִירָה חֲלוּטָה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד): (ו) **לְבַעֲרוֹ.** אַף עַל גַּב דְּהוּא אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו, מִכָּל מָקוֹם יְבַעֲרוֹ שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עָלָיו הַמַּפְקִיד, וְאַף עַל גַּב שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁהַמַּפְקִיד מְכָרָהּ לְאֵינוֹ יְהוּדִי בְּעִנְיָן שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עָלָיו, מִכָּל מָקוֹם אֵין סָפֵק מוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי וְשֶׁמָּא לֹא מְכָרוֹ לְפִיכָךְ חַיָּב לְבַעֲרוֹ, בַּ"ח (ס"ה). וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) וְנִרְאֶה דְּהַנִּפְקָד חַיָּב לְשַׁלֵּם דְּמֵי הַפִּקָּדוֹן לַמַּפְקִיד, שֶׁהָיָה לוֹ לְמָכְרוֹ קֹדֶם זְמַן אִסּוּרוֹ, וְאֵין לוֹמַר דְּהַמַּפְקִיד פָּשַׁע שֶׁהָיָה לוֹ לְמָכְרוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי בְּמָקוֹם שֶׁהוּא, כֵּיוָן דְּקַיְימָא לָן דְּאֵין הַנִּפְקָד רַשַּׁאי לִסְמֹךְ עַל זֶה וְחַיָּב לְמָכְרוֹ, אִם כֵּן פָּשַׁע שֶׁלֹּא מְכָרוֹ, וּמִיהוּ אִם הֶחָמֵץ בְּעַיִן אוֹמֵר לוֹ הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ. מִיהוּ אִם הָיָה מַשְׁכּוֹן בְּיָדוֹ צָרִיךְ עִיּוּן אִם יָכוֹל לוֹמַר הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ וְחַיָּב לִפְרֹעַ לוֹ מְעוֹתָיו, אוֹ דִּילְמָא כֵּיוָן שֶׁהוּא פָּשַׁע הִפְסִיד מְעוֹתָיו עַיֵּן שָׁם. וְטַ"ז (סק"ד) כָּתַב בִּפְשִׁיטוּת דְּהַהֶזֵּק שֶׁל הֶחָמֵץ עַל הַלּוֹה כֵּיוָן שֶׁהַגּוּף שֶׁלּוֹ הַלּוֹה צָרִיךְ לְשַׁלֵּם לוֹ מַה שֶּׁהִלְוָה לוֹ. וְהוּא הַדִּין אִם מְכָרוֹ בְּזוֹל בְּעֶרֶב פֶּסַח הַהֶזֵּק עַל הַלּוֹה עַיֵּן שָׁם. וְהַחֹק יַעֲקֹב (סק"ח) חוֹלֵק עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם וּפָסַק דְּאֵין הַנִּפְקָד חַיָּב לְשַׁלֵּם דְּמֵי הַפִּקָּדוֹן עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת יַד אֵלִיָּהוּ סִימָן י"ז. וְכָתַב הַיַּד אַהֲרֹן (הגה"ט) דְּהַנִּפְקָד יוּכַל לוֹמַר קִים לֵיהּ כְּמַאן דְּפוֹטֵר עַיֵּן שָׁם. [וְכֵן בְּסֵפֶר אֶבֶן הָעוֹזֵר חוֹלֵק עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם וּפָסַק דְּאֵין הַנִּפְקָד חַיָּב לְשַׁלֵּם לְהַמַּפְקִיד, עַיֵּן שָׁם בְּסֵפֶר מְגִנֵּי אֶרֶץ

## בְּאוּר הֲלָכָה

יִמְכֹּר אֶלָּא יַמְתִּין עַל הַבְּעָלִים, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב שָׁם הַמְחַבֵּר דְּלֹא יִגַּע בַּפִּקָּדוֹן אֲפִלּוּ יוֹדֵעַ בְּוַדַּאי שֶׁיּוּזְלוּ בִּזְמַן פְּלוֹנִי אוֹ יֶאֱנֹס אוֹתוֹ הַשִּׁלְטוֹן, שֶׁמָּא יָבוֹאוּ הַבְּעָלִים קֹדֶם וְיִטְּלוּ מִמֶּנּוּ, וּבֶאֱמֶת כְּבָר עָמַד בָּזֶה הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ג) [וְעַיֵּן שָׁם שֶׁתֵּרֵץ דְּאֶפְשָׁר דְּכַוָּנַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם דַּוְקָא קָרוֹב מַמָּשׁ לְשָׁעָה חֲמִישִׁית עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁרָחוֹק הַדָּבָר שֶׁיָּבוֹאוּ הַבְּעָלִים בִּזְמַן מוּעָט כָּזֶה, אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵין זֶה עִנְיָן לְדִבְרֵי מָגֵן אַבְרָהָם שֶׁתָּלָה הַטַּעַם בְּשֶׁלֹּא יִמְצָא קוֹנִים בְּשָׁעָה חֲמִישִׁית]. וְאַף עַל פִּי כֵן לֹא רָצִינוּ לִדְחוֹת לְגַמְרֵי דִּבְרֵי מָגֵן אַבְרָהָם, דְּמִסְתַּבֵּר טַעְמֵהּ, וְדִבְרֵי הַמְחַבֵּר שָׁם בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט בְּדִין דַּאֲנָסַתּוּ שִׁלְטוֹן קָשִׁים בִּסְבָרָא, דִּמְדַמֶּה שָׁם דִּין דַּאֲנָסַתּוּ שִׁלְטוֹן לַסָּעִיף הַקּוֹדֵם דְּחָמֵץ אָסוּר לִמְכֹּר עַד שָׁעָה חֲמִישִׁית, וְגַם שָׁם גְּזֵרַת אוֹרַיְתָא כַּאֲנָסַתּוּ שִׁלְטוֹן דָּמֵי, וּבֶאֱמֶת הוּא רְאָיָה לִסְתֹּר לִכְאוֹרָה, שֶׁהֲרֵי אַדְרַבָּה מִשָּׁעָה חֲמִישִׁית וְאֵילֶךְ הִתִּירוּ לוֹ לִמְכֹּר וְאֵין לוֹ לְהַמְתִּין עַל הַבְּעָלִים עַד שָׁעָה שִׁשִּׁית שֶׁיֶּאֱנֹס אוֹתוֹ אוֹרַיְתָא, אַלְמָא דְּהֵיכִי שֶׁיִּפָּסֵד לְגַמְרֵי אֵין לוֹ לְהַמְתִּין שֶׁמָּא יָבוֹאוּ הַבְּעָלִים. וְאִם כֵּן לְפִי זֶה אֶפְשָׁר גַּם כֵּן לוֹמַר עוֹד דְּאִם מְשַׁעֵר שֶׁלֹּא יִמְצָא קוֹנִים בְּשָׁעָה חֲמִישִׁית וְאִם כֵּן יִפָּסֵד לְגַמְרֵי, אֵין לוֹ לְהַמְתִּין גַּם עַל שָׁעָה חֲמִישִׁית וּבְשָׁעָה רְבִיעִית יָכוֹל לִמְכֹּר כְּשָׁרוֹאָה שֶׁהַבְּעָלִים לֹא בָאוּ וּכְדִבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם, וְעַיֵּן שָׁם בַּסְּמַ"ע (סק"מ), וְאֶפְשָׁר שֶׁכִּוֵּן לִדְבָרֵינוּ דְּהַיְנוּ שֶׁגַּם שָׁם אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין עַד הַזְּמַן הָאַחֲרוֹן שֶׁיָּבוֹא הַשִּׁלְטוֹן מֵחֲמַת הַטַּעַם שֶׁמָּא יָבוֹאוּ הַבְּעָלִים, אֶלָּא מַרְוִיחִין גַּם כֵּן מְעַט זְמַן מִקֹּדֶם כְּמוֹ בְּעִנְיָנֵנוּ שָׁעָה חֲמִישִׁית [וּלְפִי זֶה אֵין קוּשְׁיָא עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם מִשָּׁם], אָכֵן לְשׁוֹנוֹ מְגֻמְגָּם וְצָרִיךְ עִיּוּן:

**ג * אִם קָנוּ וְכוּ' מֻתָּר. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה שֶׁהֵבֵאנוּ דַּעַת הַמַּחְמִירִים בָּזֶה, וְדַע דִּלְדִידְהוּ לָאו דַּוְקָא לְאַחַר שֵׁשׁ דְּהוּא אִסּוּר דְּאוֹרַיְתָא לְרֹב הַפּוֹסְקִים, הוּא הַדִּין לְאַחַר פֶּסַח אִם מָכַר חָמֵץ שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח אָסוּר גַּם כֵּן לַמּוֹכֵר לְהָנוֹת מִדָּמָיו, אַף עַל גַּב דְּאֵין אִסּוּר הֶחָמֵץ עַצְמוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן כַּמְבֹאָר בְּחֻלִּין דַּף ד' עַמּוּד ב' בְּרַשְׁ"י וְתוֹסָפוֹת. וּמִסְתַּבְּרָא דְּהוּא הַדִּין לְפִי זֶה אִם מָכַר בִּתְחִלַּת שֵׁשׁ דְּגַם כֵּן אִסּוּרוֹ מִדְּרַבָּנָן הוּא, אָסוּר לוֹ לְהָנוֹת מִן הַדָּמִים, וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ"ז** (סעיף י):

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְהַמַּלְוֶה לְמָכְרוֹ קֹדֶם הַפֶּסַח וְלֹא מְכָרוֹ, הֲרֵי עַצְלוּתוֹ גָּרְמָה הֶפְסֵד הַמַּשְׁכּוֹן שֶׁנֶּאֱסַר בַּהֲנָאָה, וְאֵין זֶה אֹנֶס. [וּפָשׁוּט דְּאִם מְכָרוֹ בְּעֶרֶב פֶּסַח אַף עַל פִּי שֶׁמְּכָרוֹ בְּזוֹל אֵין עָלָיו כְּלוּם וְהַהֶפְסֵד הוּא עַל הַלּוֹה. טַ"ז (סק"ד)]. מִיהוּ אִם הַמַּשְׁכּוֹן הוּא בְּעַיִן, כְּגוֹן שֶׁלֹּא בִּעֲרוֹ הַמַּלְוֶה לְאַחַר זְמַן הַבִּעוּר וְהִשְׁהָה אוֹתוֹ עַד לְאַחַר הַפֶּסַח, (יט) א]אֶפְשָׁר דְּיָכוֹל לוֹמַר לוֹ הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה עַכְשָׁו כְּלוּם, דְּחִסָּרוֹן שֶׁאֵין נִכָּר הוּא, וְלֹא הִפְסִיד חוֹבוֹ: (יג) **בִּזְמַן אִסּוּרוֹ.** בְּשָׁעָה שִׁשִּׁית. וְאַף עַל גַּב דְּאֶפְשָׁר שֶׁבַּעַל הֶחָמֵץ מְכָרוֹ לְעַכּוּ"ם בְּמָקוֹם שֶׁהוּא בְּאֶחָד מִדַּרְכֵי הַקִּנְיָנִים, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ כָּאן וַדַּאי חָמֵץ, וְסָפֵק מְכָרוֹ בְּעָלָיו לְעַכּוּ"ם וְסָפֵק לֹא מְכָרוֹ, אֵין סָפֵק מוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי וְחַיָּב לְבַעֲרוֹ: (יד) **אֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ.** וַאֲפִלּוּ אִם לֹא קִבֵּל עָלָיו שְׁמִירָה כְּלָל [אַחֲרוֹנִים]. וְאַף עַל גַּב דְּהוּא אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו, מִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לְבַעֲרוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עָלָיו הַמַּפְקִיד, דְּכָל יִשְׂרָאֵל עֲרֵבִים זֶה בָּזֶה [בַּ"ח (ס"ה) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה)]. ב]וְדַעַת הַגְּרָ"א (כ) דְּיֵשׁ עָלָיו חִיּוּב מִן הַתּוֹרָה לְבַעֵר אַף שֶׁהֶחָמֵץ אֵינוֹ שֶׁלּוֹ, כֵּיוָן שֶׁהֶחָמֵץ בְּבֵיתוֹ וְהוּא שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְכֵן דַּעַת הַצְּלַ"ח וּבֵית מֵאִיר עַיֵּן שָׁם: **ג** (טו) **אַחַר שֵׁשׁ שָׁעוֹת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף עַל גַּב דְּאָז אָסוּר בַּהֲנָאָה מִן הַתּוֹרָה לְרֹב פּוֹסְקִים, וְאִם כֵּן הֲלֹא קָעָבַר בִּקְנִיָּתוֹ אַדְּאוֹרַיְתָא, אֲפִלּוּ הָכִי בְּדִיעֲבַד אֵינוֹ תּוֹפֵס דָּמָיו דְּלֹא מָצִינוּ שֶׁיִּתְפֹּס הָאִסּוּר עַל הַדָּבָר שֶׁהֶחֱלִיף כִּי אִם בַּעֲבוֹדָה זָרָה וְהֶקְדֵּשׁ וּשְׁבִיעִית. וּלְפִי זֶה הוּא הַדִּין

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

**(יט) מָגֵן אַבְרָהָם** (סק"ה), **עַיֵּן שָׁם שֶׁנִּשְׁאַר בְּצָרִיךְ עִיּוּן, וּמִטַּ"ז** (סק"ד) **מוּכָח דִּפְשִׁיטָא לֵיהּ דְּחַיָּב הַלּוֹה לְשַׁלֵּם, וְכֵן סָתַם הַגְּרַ"ז** (ס"ח) **לַהֲלָכָה, וְאָנוּ כָּתַבְנוּ בִּלְשׁוֹן אֶפְשָׁר מִשּׁוּם דִּבְבִגְדֵי יֶשַׁע מְצַדֵּד דְּאַף בָּזֶה הִפְסִיד הַמַּלְוֶה חוֹבוֹ עַיֵּן שָׁם:** (כ) וּמָצָאתִי כִּדְבָרָיו בְּהָדְיָא בְּבַעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (הל' פסח פ"ב) וּבְהִלְכוֹת רי"ץ גִּיאוּת (הל' פסחים עמ' רעא), וְכִלְשׁוֹן הַשַּׁ"ס בָּבָא קַמָּא צ"ח (ע"ב) דְּהַכֹּל מְצֻוִּים עָלָיו לְבַעֲרוֹ, וְעַיֵּן בְּעֵמֶק הֲלָכָה סִימָן קכ"ו:

---

**ליקוטי דברי הרב: א]** בשו"ע הרב (ס"ח) פסק כן בפשיטות שיכול המלוה לומר לו הרי שלך לפניך [הובא בשעה"צ (ס"ק יט)]. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"ז) כתב הטעם שצריך לבערו כדי שלא יעבור עליו בעל החמץ בבל ימצא שכל ישראל ערבים זה בזה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שֵׁשׁ שָׁעוֹת, (ו) [ז] (טז) מֻתָּר, מִפְּנֵי שֶׁחָמֵץ (יז) * אֵינוֹ תּוֹפֵס דָּמָיו:

**תמד דִּין עֶרֶב פֶּסַח שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת. ובו ח' סְעִיפִים:**

א [א]אַרְבָּעָה עָשָׂר שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת, (א) בּוֹדְקִין (ב) לֵיל שְׁלֹשָׁה עָשָׂר, [ב]וּמְבַעֲרִים הַכֹּל לִפְנֵי הַשַּׁבָּת, (ג) * וּמְשַׁיְּרִין (ו) [א] מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת (ד) * לְצֹרֶךְ הַשַּׁבָּת, דְּסְעוּדָה שְׁלִישִׁית זְמַנָּהּ אַחַר הַמִּנְחָה וְאָז אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹתָהּ (ה) לֹא בְּמַצָּה וְלֹא בְּחָמֵץ, [ג]אֶלָּא (ו) בְּמַצָּה עֲשִׁירָה, [ד]וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹתָהּ (ז) קֹדֶם שָׁעָה עֲשִׂירִית. הַגָּהָה:

א [א]רמב"ם בפרק ג' (ה"ג). ב משנה פסחים מ"ט (ע"א) וכרבי אליעזר בר צדוק וכרבי אלעזר

איש ברחוקא בברייתא י"ג (ע"א). ג טור בשם רבינו תם (צט: ד"ה לא יאכל). ד בית יוסף (ד"ה ומש"כ ור"ת) ולקמן סימן תע"א (ד"ה כל אדם).

## בַּאֵר הֵיטֵב

ג (ו) מֻתָּר. כָּתַב הַב"ח (ס"ו) דַּוְקָא אִם שִׁפְחָתוֹ קְנָאָה בְּלִי יְדִיעָתוֹ אָז מֻתָּר הַבַּעַל הַבַּיִת לֵהָנוֹת מִמֶּנּוּ אֲבָל אוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁקָּנָה אָסוּר לֵהָנוֹת מִמֶּנּוּ. וּקְצָת מֵהָאַחֲרוֹנִים מְקִלִּין בָּזֶה וְכֵן נִרְאֶה דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ כָּאן. אֲבָל חֲלֵקֵי חֲלִיפִין הַיְינוּ דַּוְקָא כְּסוּת וּפְרוֹת וְכֵלִים שֶׁהוּא דָּבָר הַנִּפְקָר וְנִרְאֶה אֲבָל דָּמָיו מֻתָּרִין אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת שַׁעַר אֶפְרַיִם סִימָן ד'. וְכָל זֶה דַּוְקָא חֲלֵקֵי הֶחָמֵץ מֻתָּרִין אֲבָל הֶחָמֵץ עַצְמוֹ אַף שֶׁנִּתְחַלֵּף וְחָזַר וְנִתַּן לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל מָקוֹם בְּאִסּוּר הָרִאשׁוֹן קַיְימָא דְּחָמֵץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח אָסוּר בַּהֲנָאָה. דָּגָן שֶׁנִּתְחַמֵּץ וְעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח וְנִזְרַע, גִּדּוּלָיו מֻתָּרִים דַּחֲלֵקֵי חֲלִיפִין כְּגִדּוּלִים דְּמֵי. חק יַעֲקֹב (ס"ו) עַיֵּן שָׁם:

א (ו) מְזוֹן. כְּתַב הַמְּחַבְּרִים גַּם בְּשַׁחֲרִית יִפְסִיק סְעוּדָתוֹ לְשָׁנַיִם, דְּהָא יֵשׁ אוֹמְרִים דְּיוֹצֵא בָּזֶה עַיֵּן סִימָן רצ"א סָעִיף ג'. וְאִם שָׁכַח לְהַפְרִישׁ חַלָּה בָּעֶרֶב שַׁבָּת זוֹ מִלֶּחֶם חָמֵץ שָׁאָפָה לְשַׁבָּת, אָסוּר לֶאֱכֹל מִמֶּנָּה. מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תק"ו סָעִיף ג' (סק"ח) עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב הַבַּאֵר הֵיטֵב אֲשֶׁר לְפָנַי, וְנִרְאֶה לִי שֶׁיִּתֵּן הַמַּשְׁיִר לְכֹהֵן קָטָן בְּעִנְיַן זֶה, כְּמוֹ גּוֹזָלוֹ, אִם כֵּן מְצִי לְמֵימַר קִים לִי כְּהַשְׁ"ךְ עַיֵּן שָׁם:

## שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ג (ז) מֻתָּר. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב שֶׁהֶרְאָה מָקוֹם לְשׁוֹנ"ת שַׁעַר אֶפְרַיִם סִימָן ד' שֶׁכָּתַב שָׁם בְּעִנְיַן חֲמֵצוֹ שֶׁל אֵינוֹ יְהוּדִי, וְעַיֵּן בְּשׁוֹנ"ת פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ סִימָן י"ג וּבְשׁוֹנ"ת כָּתָר כְּהֻנָּה סִימָן כ"א וְסִימָן כ"ב:

א [א] מְזוֹן. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן שְׁאֵלַת יַעְבֵּץ (ח"א) סִימָן קל"ג הַשִּׁיג גַּם כֵּן עַל הַבַּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב דְּמֵה דְּמִשְׁמַע מֵהַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּאַף לְכַשֶּׁל עֹנֶג שַׁבָּת דְּאֵין לוֹ לֶחֶם אַחַר הַדִּין כֵּן, לֵיתָא, אֶלָּא בִּכְהֵאי גַּוְנָא שַׁפִּיר דְּמֵי לְשַׁיֵּר כְּלִי הַקְּרֻשָּׁה בְּפָה וּכְיָדַיִם, כְּלִי בְּרָכָה, וְהוּא הַקְּרֻשָּׁתָהּ, וְאוֹכְלָהּ קָטָן אוֹ גָּדוֹל שֶׁשָּׁבַע אוֹ רְמֵי לֵיהּ (לְתַרְמִילְתֵיהּ) [וְלִכְלְבוֹ וּלְתַרְנְגֹלְתּוֹ] דְּכֹהֵן, וְהֵיכָא דְּלֵיכָּא יֵשׁ לְהַתִּיר עַל יְדֵי בִּטּוּל בְּרֹב אַף לְזָר עַיֵּן שָׁם.

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּפֶסַח (כח) גּוּפָא גַּם כֵּן אֵינוֹ תּוֹפֵס דָּמָיו: **(טז) מֻתָּר.** הַיְנוּ (כט) אֲפִלּוּ לְמִי שֶׁקָּנָהוּ גּוּפָא, וְכָל שֶׁכֵּן דְּלַאֲחֵרִים שָׁרֵי לֵהָנוֹת מֵאוֹתוֹ דָּבָר. וְדַע דְּדַעַת הַמְּחַבֵּר לָאו דְּבָרִי הַכֹּל הוּא, (כג) דְּיֵשׁ מְגַדּוֹלֵי הַפּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין דְּאַף עַל גַּב דְּלַאֲחֵרִים שָׁרֵי לֵהָנוֹת מֵחֲלוּפֵי חָמֵץ, דְּחָמֵץ אֵינוֹ תּוֹפֵס דָּמָיו בְּדִיעֲבַד, מִכָּל מָקוֹם לְכַעַל הֶחָמֵץ עַצְמוֹ קָנְסוּ רַבָּנָן שֶׁלֹּא יְהֵנֶה מִן הַדָּמִים כֵּיוָן דְּעָבֵיד אִסּוּרָא, וְאֵינוֹ מֻתָּר לְדִידֵיהּ אֶלָּא בְּשֶׁמָּכְרוּ אוֹ הֶחֱלִיפוּ אֲחֵרִים חֲמֵצוֹ (כד) שֶׁלֹּא בִּידִיעָתוֹ. וְיֵשׁ לְהַחְמִיר כְּדַעַת פּוֹסְקִים אֵלּוּ (כה) שֶׁלֹּא בְּמָקוֹם הָפְסֵד מְרֻבֶּה. וְדַע עוֹד דְּאַף לְדַעָה זוֹ (כו) אִם עָבַר וְקָנָה מִן הַדָּמִים (כז) אֵיזֶה דָּבָר, מֻתָּר לֵהָנוֹת מֵאוֹתוֹ הַדָּבָר, דְּהָוֵי חֲלִיפֵי חֲלִיפִין וְיָשְׁרִי. עוֹד כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים (כמ) דַּאֲפִלּוּ לְפִי דַּעַת הַמַּחְמִירִים בְּחָמֵץ לָאו אִסּוּר בַּחֲלִיפָיו לְדִידֵיהּ גּוּפֵיהּ, מִכָּל מָקוֹם הַיְנוּ דַּוְקָא שֶׁלָּקַח חֲלִיפֵי חָמֵץ בְּשָׁעָה שֶׁנָּתַן הֶחָמֵץ, אֲבָל אִם לָקַח אֶת חֲלִיפֵי הֶחָמֵץ לְאַחַר זְמַן, לְכֵלִי עַלְמָא מֻתָּר אַף לְדִידֵיהּ, דְּכֵיוָן שֶׁלָּקַח הַנִּכְרִי אֶת הֶחָמֵץ לִרְשׁוּתוֹ נִקְנָה לוֹ הֶחָמֵץ מִיָּד עַל יְדֵי לְקִיחָתוֹ, וּמַה שֶּׁנָּתַן לוֹ אַחַר כָּךְ דָּמָיו אוֹ חֲלִיפָיו הֲרֵי הֵם כְּמַתָּנָה בְּעָלְמָא וְאֵינָם שַׁיָּכִים כְּלָל לֶחָמֵץ וְלֹא מִקְרֵי חֲלִיפָיו: **(יז) אֵינוֹ תּוֹפֵס דָּמָיו.** וְהֶחָמֵץ עַצְמוֹ (כט) לְעוֹלָם עוֹמֵד בְּאִסּוּרוֹ בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא, וְאָסוּר לְכָל אָדָם לְקַח אוֹתוֹ מֵהֲעַכּוּ"ם אֲפִלּוּ חָזַר הָעַכּוּ"ם וְהֶחֱלִיפוֹ בְּאַחֵר, וַאֲפִלּוּ מָכַר הַיִּשְׂרָאֵל לְהָעַכּוּ"ם אַחַר הַפֶּסַח, דְּכֵיוָן דַּהֲכָמִים הִשִּׁילוּ אִסּוּר עָלָיו הֲרֵי הוּא כַּחֲתִיכָה דְּאִסּוּרָא. כָּתַב חק יַעֲקֹב (סק"י), דָּגָן שֶׁנִּתְחַמֵּץ וְעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח וְנִזְרַע, גִּדּוּלָיו מֻתָּרִין, דְּגִדּוּלִין הֲוֵי כַּחֲלִיפִין. וּכְסֵפֶר מִקּוֹר חַיִּים (ביאורים סק"ו) חוֹלֵק עָלָיו וְדַעְתּוֹ דְּגִדּוּלִין גָּרַע מֵחֲלִיפִין וּלְכֵלִי עָלְמָא אָסוּר. וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת מַהֲרִין, דְּגִדּוּלִין הֲוֵי כַּחֲלִיפִין. וּכְסֵפֶר מִקּוֹר חַיִּים (ביאורים סק"ו)

חֲתַם סוֹפֵר אָרַח חַיִּים סִימָן ק"ד:

א (א) בּוֹדְקִין וְכוּ'. וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל הַבְּדִיקָה, וְגַם לְבַטֵּל, כְּמוֹ בְּשַׁאָר שָׁנִים בְּלֵיל אַרְבָּעָה עָשָׂר [אַחֲרוֹנִים]: **(ב) לֵיל שְׁלֹשָׁה עָשָׂר.** שֶׁלְּמָחָר בְּעֶרֶב שַׁבָּת אִי אֶפְשָׁר לִבְדֹּק, דְּאֵין בּוֹדְקִין לְאוֹר הַחַמָּה וְכַנַּ"ל: (ג) **וּמְשַׁיְּרִין וְכוּ'.** וְצָרִיךְ לְזָהֵר לְהַנִּיחוֹ בְּמָקוֹם מֻצְנָע וּכְדִלְעֵיל סִימָן תל"ד סָעִיף א': (ד) **לְצֹרֶךְ הַשַּׁבָּת.** וּבְשַׁבָּת זֶה מַשְׁכִּימִים לְהִתְפַּלֵּל וְלֹא יַאֲרִיכוּ הַרְבֵּה, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם שְׁהוּת וְלֹא יָבֹאוּ לִידֵי מִכְשׁוֹל [אַחֲרוֹנִים]: (ה) **לֹא בְּמַצָּה.** דְּהָא אָסוּר לֶאֱכֹל מַצָּה בְּעֶרֶב פֶּסַח, וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן תע"א (ס"ב): (ו) **מַצָּה עֲשִׁירָה.** הַיְנוּ שֶׁנִּלּוֹשָׁה בְּמֵי פֵּרוֹת לְבַד: (ז) **קֹדֶם שָׁעָה עֲשִׂירִית.** דְּמִשָּׁם וְאֵילָךְ אֲפִלּוּ מַצָּה עֲשִׁירָה אָסוּר לֶאֱכֹל כְּדֵי שֶׁיֹּאכַל מַצָּה לְתַאֲבוֹן, וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן תע"א סָעִיף ב':

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (כמ) פְּרִי חָדָשׁ וְהַגֶּ"א וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, דְּלֹא כְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ו): **(כנ)** עוֹלַת שַׁבָּת (סק"ג) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) וּפְרִי חָדָשׁ וְהַגֶּ"א וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים בְּפֵרוּשׁ דִּבְרֵי הַמְחַבֵּר: **(כנ)** רַשַׁ"י (חולין ד: ד"ה מפני) וְתוֹסָפוֹת בְּפֶרֶק קַמָּא דְּחֻלִּין (שם ד"ה מותר) וְהָרֹא"ש בְּסוֹף פֶּרֶק הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ (קידושין פ"ב סי' לא) וּסְמַ"ג (לאוין רמב) בְּשֵׁם ר"י וְרִיטְב"א בְּפֶרֶק קַמָּא דְּחֻלִּין (שם ד"ה אחר) וּבְהִלְכוֹת נְדָרִים בְּפֶרֶק הַנּוֹדֵר מִן הַיָּרָק (יט: ד"ה ומפתברא) וְנִמּוּקֵי יוֹסֵף שָׁם (ד"ה ואסיקנא) וְהַמְּאִירִי בְּדַף מ"ז (ע"א) שָׁם (ד"ה זו ששאלו), וְכֵן דַּעַת סְמ"ע (סק"ו) וְשַׁ"ךְ (סק"א) חֹשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן רל"ד: **(כד)** בַּ"ח (ס"ו), וְכֵן מוֹכֵחַ מֵרִיטְב"א פֶּרֶק קַמָּא דְּחֻלִּין (שם) עַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב דְּקִנְסוּ אוֹתוֹ מִשּׁוּם דְּעָבַר אַדְאוֹרַיְיתָא, וְכֵן מְבֹאָר בְּטוּר יוֹרֶה דֵּעָה בְּסִימָן רט"ז בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וכן אם אומר) בְּשֵׁם הַסְּמַ"ג (שם), וּמְבִיאוֹ גַּם הַשַּׁ"ךְ שָׁם (סק"א), וְכֵן מְבֹאָר לְהַדְיָא בְּנִמּוּקֵי יוֹסֵף (שם) וְכֵן מוֹכֵחַ מִלְּשׁוֹן הָרַמְב"ם (ה"ג) וְכֵן מְבֹאָר בְּמָרְדְּכַי (סוף פ"ק דחולין) וּבְהַגָּהוֹת אַשֵּׁרִי (שם) וּבְתוֹסְפוֹת רִי"ד (שם) וּבְרַשְׁבָּ"א (שם) וּבְרִטְב"א (שם) וּבְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נ"ח ח"ב) וּבְאֹרְחוֹת חַיִּים (הלכות פסח אות ל) וּבְאַגּוּר (סי' תתכ"ה) וּבְמַהֲרִי"ל (סי' קי"ד) וּבְמַהֲרִי"ו (סי' קל"ג) וּבְמַהֲרִי"ל דִּיסְקִין (סי' קי"ב) וּבְמַהֲרַ"ם (ברלין סי' קכ"ב) וּבְמַהֲרַ"ם (לובלין סי' ע"ב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קי"ב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קי"ג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קי"ד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קי"ה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קי"ו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קי"ז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קי"ח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קי"ט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"כט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ל) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"א) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"ב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"ג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"ד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"ה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"ו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"ז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"ח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' קל"ט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"מט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"נט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ס) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"סט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ע) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"עט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"פט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"צט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"ת) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תי) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תיא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תיב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תיג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תיד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תטו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תטז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תיז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תיח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תיט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תכט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תל) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תלט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תמט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תנט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תס) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תסט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תע) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תעט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תפט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תצט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תק) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקי) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקיא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקיב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקיג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקיד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקטו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקטז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקיז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקיח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקיט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקכט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקל) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקלט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקמט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקנט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקס) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקסט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקע) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעד) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעה) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעו) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעז) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעח) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקעט) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקפ) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקפא) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקפב) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקפג) וּבְמַהֲרַ"ם (לבוב סי' ק"תקפד) וּבְמַהֲרַ"ם (לב